

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ”
(для магістрів)

Київ 2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, професором МКА
Новальською Н.І.

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління
підприємством (протокол №2 від 20.09.2018 р.)

*Схвалено Вченою радою Навчально-наукового Інституту менеджменту,
економіки та фінансів (протокол №9 від 22.10.2018р.)*

Новальська Н.І. Навчальна програма дисципліни “Теорія і практика
менеджменту” (для магістрів). – К.: МАУП, 2018. - 13 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни “Методика викладання менеджменту”, питання для
самоконтролю, список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методика викладання управлінських дисциплін у вищій школі є складною науково-практичною системою роботи. Вона ґрунтується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студентів і постійно вдосконалюється під впливом економічних та соціальних процесів в Україні.

Процес навчання висококваліфікованих магістрів з управління бізнесом обов'язково повинен включати формування знань та навичок викладача, педагога, методиста, психолога, які б сприяли в цілому підготовці фахівців із синтезованими знаннями та вміннями, адекватними кваліфікаційним вимогам.

З огляду на специфіку цільової групи – магістри з менеджменту – навчання за цією дисципліною має яскраво виражений практичний характер, основою якого є формування і відпрацювання навичок спілкування, групової динаміки, технологічний тренінг процесу.

Мета вивчення дисципліни “Методика викладання менеджменту”: формування у магістрів системи знань та одержання практичних навичок з викладання управлінських дисциплін, створення умов для забезпечення прагнень до знань.

Основні завдання курсу:

- ознайомлення студентів із категорійним апаратом в сфері освіти;
- оволодіння навичками педагогічної майстерності;
- ознайомлення з технологією навчання;
- оволодіння методикою проведення лекційних та практичних занять;
- засвоєння сучасних технологій навчання;
- набуття навичок з організації самостійної роботи студентів при вивченні менеджменту;
- ознайомлення студентів з технологією інформаційного забезпечення викладання менеджменту.

Вивчення дисципліни “Методика викладання менеджменту” передбачає тісні зв'язки з іншими навчальними курсами: “Менеджмент”, “Основи педагогіки та психології” та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ”

№ п/п	Назва змістових модулів та тем
Змістовий модуль 1. Освіта та технологія навчання: загальні основи	
1	Процес навчання і його психолого-педагогічні основи
2	Загальна характеристика організації навчання
3	Педагогічна майстерність
4	Педагогічна техніка
Змістовий модуль 2. Організація викладання менеджменту	
5	Закономірності і методи навчання
6	Організаційні форми навчання
7	Інноваційні технології навчання
8	Методика організації самостійної роботи студентів при вивченні менеджменту
9	Контроль і оцінка знань з менеджменту
10	Система відбору інформації та інформаційне забезпечення викладання менеджменту

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

“Методика викладання менеджменту”

Змістовий модуль 1. Освіта та технологія навчання: загальні основи

Тема 1. Процес навчання і його психолого-педагогічні основи

Компоненти процесу навчання. Структура процесу засвоєння. Виховання і навчання як єдиний цілісний процес. Функції навчання. Порівняльна характеристика різних типів навчання. Система дидактичних принципів викладання у вищій школі.

Література [1-2, 4-5, 7-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 37, 41]

Тема 2. Загальна характеристика організації навчання

Структура вищої освіти України. Зміст освіти та її складові. Система стандартів вищої освіти. Нормативні документи. Навчальні плани і програми. Основні форми навчання у ВНЗ. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Болонський процес. Основні тенденції розвитку вищої освіти в розвинених країнах світу.

Література [1-2, 4-5, 7-9, 11-13, 17-18, 27, 30, 33-35, 37, 40]

Тема 3. Педагогічна майстерність

Сутність та складові педагогічної майстерності. Рівні оволодіння педагогічною майстерністю. Структура теоретичних знань. Особисті якості викладача як фактор стимулювання ефективності навчання.

Література [2, 4-5, 7-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 33-35, 37, 40]

Тема 4. Педагогічна техніка

Педагогічна техніка: сутність та структура. Мовлення як структурний компонент педагогічної техніки.

Педагогічна технологія: сутність, завдання, методи. Технології традиційного навчання. Технологія конструювання навчальних занять.

Педагогічне спілкування. Компоненти професійного спілкування. Рівні спілкування. Стили спілкування. Форми спілкування. Основні умови ефективності педагогічного спілкування. Етапи спілкування.

Література [2, 4-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 33-35, 37, 40]

Змістовий модуль 2. Організація викладання менеджменту

Тема 5. Закономірності і методи навчання

Закономірності навчання. Методи навчання: сутність, природа, функції. Підходи до класифікації методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання. Критерії вибору методів навчання.

Література [2, 4, 7-9, 11-15, 18, 27, 29-31, 33-35, 37, 40]

Тема 6. Організаційні форми навчання

Основні форми навчання та їх класифікація.

Особливості підготовки та проведення лекцій. Загальні вимоги до лекцій. Види лекцій. Структура лекції. Параметри якості прочитаної лекції. Методика і техніка читання лекції. Сучасні проблеми лекційного викладання.

Практичні заняття. Основні практичні форми проведення заняття. Семінар як основна колективна форма організації навчання. Психолого-педагогічні вимоги до семінарів з менеджменту. Види семінарських занять. Структура семінару. Лабораторні заняття. Групова консультація.

Література [1-2, 4, 6-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 34, 37]

Тема 7. Інноваційні технології навчання

Поняття технології навчання. Класифікація активних методів навчання. Навчальні дискусії. Методика стимулювання творчої активності (“Мозкова атака”). Структура “мозкової атаки”. Кейс-технології. Структура занять з використанням метода конкретних ситуацій. Вимоги до кейсу. Навчальна ділова гра: суть, види, етапи проведення. Структура ділової гри. Роль активних методів навчання в розвитку вмінь і навичок менеджера. Технологія дистанційного навчання. Переваги дистанційної освіти.

Література [2-4, 6, 8-10, 12-15, 16, 19-20, 23-25, 29, 32, 36, 38-41]

Тема 8. Методика організації самостійної роботи студентів при вивченні менеджменту

Сутність, значення і основні завдання самостійної роботи. Вимоги до організації самостійної роботи. Види самостійних робіт. Рівні складності самостійної роботи.

Методи стимулювання і мотивації самостійної роботи студентів при вивченні менеджменту. Діагностика знань.

Література [1-2, 4, 6-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 34, 37]

Тема 9. Контроль і оцінка знань з менеджменту

Сутність і функції контролю знань. Форми і види педагогічного контролю. Міжсесійний контроль у системі навчання. Організація, методика здійснення підсумкового контролю вивчення менеджменту.

Оцінка знань. Модульно-рейтингова система навчання й контролю успішності знань з менеджменту.

Література [1-2, 4, 6-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 34, 37]

Тема 10. Система відбору інформації та інформаційне забезпечення викладання менеджменту

Організація та методика відбору інформації про навчальний предмет. Функції докомунікативного етапу: пізнавальна, конструювання, впровадження. Технологічний процес відбору друкованої інформації з дисципліни “Менеджмент”. Застосування наочних засобів навчання у процесі викладання менеджменту.

Методика накопичення, фіксації та впровадження інформації у викладацькій діяльності. Організаційні форми фіксації відібраної інформації про дисципліну.

Література [1-2, 4, 6-9, 11-13, 18, 22, 27, 29-31, 34, 37]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи - закріпити та поглибити теоретичні знання, здобуті студентом у процесі вивчення курсу “Методика викладання менеджменту”, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

Вимоги до оформлення та структури контрольної роботи: комп’ютерний набір - 14-й кегль, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman; структура контрольної роботи - титульна сторінка, план, основна частина, список використаної літератури (список використаної літератури має містити не менше 15 джерел); при потребі оформляються додатки.

Варіант контрольної роботи студент обирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Є	2
Ж, З, І	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Щ, Ш	9
Ю, Я	10

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Види та загальні вимоги до лекційних занять.
2. Застосування модульної системи навчання у процесі вивчення менеджменту.
3. Зробіть добірку ситуаційних вправ до теми “Управління конфліктами в організаціях”.

Варіант 2

1. Технологія дистанційного навчання.
2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.
3. Розробіть ділову гру (власний варіант теми).

Варіант 3

1. Організація самостійної роботи з вивчення менеджменту.
2. Специфіка мовлення викладача. Комунікативна функція мовлення.
3. Підготуйте опорний конспект міні-лекції на тему “Інформація і комунікації в менеджменті” і визначить перелік наочних засобів навчання, які доцільно буде використати.

Варіант 4

1. Рейтингова система контролю успішності знань з менеджменту.
2. Принципи навчання та їх класифікація.
3. Зробіть добірку ситуаційних вправ до теми “Управлінські рішення”.

Варіант 5

1. Класифікація, основний зміст методів навчання.
2. Організація та методика підготовки, проведення семінару з менеджменту.
3. Підготуйте опорний конспект міні-лекції на тему “Влада та лідерство” і визначить перелік наочних засобів навчання, які доцільно буде використати.

Варіант 6

1. Ділова гра як інноваційна форма проведення практичних занять з менеджменту.
2. Міжсесійний контроль у системі навчання.
3. Складіть план семінарського заняття з теми “Історія розвитку менеджменту”. Структура має складатися з наступних компонентів: тема, мета, обладнання, план, опис ходу заняття, література.

Варіант 7

1. Методична майстерність викладача з менеджменту.
2. Основні форми навчання.
3. Розробіть ділову гру (вільний вибір теми).

Варіант 8

1. Педагогічне спілкування.
2. Методика і техніка читання лекцій з менеджменту.
3. Складіть анкету для визначення особистісних якостей викладача менеджменту і адаптуйте її на практиці.

Варіант 9

1. Організація, методика здійснення підсумкового контролю вивчення менеджменту.
2. Організація та методика відбору інформації про навчальний предмет.
3. Складіть план семінарського заняття з теми “Комунікаційний процес в управлінні”. Структура має складатися з наступних компонентів: тема, мета, обладнання, план, опис ходу заняття, література.

Варіант 10

1. Суть та особливості застосування методу конкретних ситуацій (кейсів) у навчальному процесі.
2. Основні форми фіксації відібраної інформації про менеджмент у викладацькій діяльності.
3. Розробіть тести для контролю знань з теми “Планування як загальна функція менеджменту” (20 питань, які передбачають один варіант правильної відповіді).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Компоненти процесу навчання.
2. Структура процесу засвоєння.
3. Порівняльна характеристика різних типів навчання.
4. Система дидактичних принципів викладання у вищій школі.
5. Структура вищої освіти України.
6. Зміст освіти та її складові.
7. Система стандартів вищої освіти. Нормативні документи.
8. Навчальні плани і програми.
9. Основні форми навчання у ВНЗ.
10. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.
11. Цілі й завдання Болонської декларації.
12. Особливості організації навчального процесу у вищому навчальному закладі відповідно до Болонської декларації.
13. Сутність та складові педагогічної майстерності.
14. Рівні оволодіння педагогічною майстерністю.
15. Сутність та структура педагогічної техніки.
16. Мовлення як структурний компонент педагогічної техніки.
17. Педагогічна технологія: сутність, завдання, методи.
18. Технологія конструювання навчальних занять.
19. Компоненти професійного спілкування.
20. Рівні спілкування.
21. Стили спілкування.
22. Етапи спілкування.
23. Методи навчання: сутність, природа, функції.
24. Підходи до класифікації методів навчання.
25. Критерії вибору методів навчання.

26. Основні форми навчання та їх класифікація
27. Загальні вимоги до лекцій.
28. Види лекцій.
29. Структура лекції.
30. Параметри якості прочитаної лекції.
31. Методика і техніка читання лекції.
32. Сучасні проблеми лекційного викладання.
33. Основні практичні форми проведення заняття.
34. Семінар як основна колективна форма організації навчання.
35. Види семінарських занять.
36. Структура семінару.
37. Психолого-педагогічні вимоги до семінарів з менеджменту.
38. Поняття технології навчання. Принципи навчання дорослих.
39. Класифікація активних методів навчання.
40. Навчальні дискусії.
41. Методика стимулювання творчої активності (“Мозкова атака”).
42. Кейс-технології. Зміст та типи конкретних ситуацій (кейсів).
43. Особливості застосування методу конкретних ситуацій (кейсів) в аудиторії.
44. Рольова гра (role playing), інсценізація, метод інсценівки.
45. Навчальна ділова гра.
46. Самостійна робота: сутність і значення.
47. Види самостійних робіт.
48. Організація самостійної роботи студентів.
49. Діагностика знань.
50. Сутність і функції контролю знань.
51. Принципи контролю знань.
52. Форми і види педагогічного контролю.
53. Міжсесійний контроль у системі навчання.
54. Організація, методика здійснення підсумкового контролю вивчення менеджменту.
55. Оцінювання і оцінка знань.
56. Модульно-рейтингова система навчання й контролю успішності знань з менеджменту.
57. Функції докомунікативного етапу: пізнавальна, конструювання, впровадження.
58. Технологічний процес відбору друкованої інформації з дисципліни “Менеджмент”.
59. Застосування наочних засобів навчання у процесі викладання менеджменту.
60. Організаційні форми фіксації відібраної інформації про дисципліну.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Закон України "Про вищу освіту" від 1.06.2014 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004).
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: [навч- метод. посібник]/ Артемова Л.В. - К.: Кондор, 2008. - 272 с.
3. Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. Основи менеджменту: практикум: Навч.-практ. Посіб. - К.: ЦУЛ, 2007.- 524 с.
4. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2003. – 341 с.
5. Болонський процес: нормативно-правові документи / Укладачі З.І. Тимошенко, І.Г. Оніщенко, А.М. Грехов, Ю.І. Палеха. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 102 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. - К.: Знання, 2013. - 327 с.
8. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Петришин Н. Я. Менеджмент: навч. посіб. для самостійної роботи студента. - К.: Академвидав, 2012. - 296 с.
9. Найдъонов І.М., Ігнатюк А.І. Методика викладання фінансово-економічних дисциплін: Навчальний посібник. – К.: Вид-во Купріянова О.О., 2002. – 384 с.
- 10.Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ Ортинський В. Л. - К.: ЦУЛ, 2009. - 472 с.
- 11.Панфилова А.Г., Громова Л.А., Богачек И.А., Абчук В.А. Основы менеджмента. Полное руководство по кейс-технологиям / Под ред. проф. Соломина В.П. - СПб.: Питер, 2004. – 240 с.
- 12.Тодорова І. С., Павленко В. І. Психологія і педагогіка: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 228 с.
- 13.Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ [Туркот Т. І.]. - К.: Кондор, 2011. - 628 с.
- 14.Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ [Фіцула М. М.]. - 2-ге вид., доп. - К.: Академвидав, 2010. - 456 с.
- 15.Черваньов Д. Менеджмент: Терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси), проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт: Підручник. – К.: Вид-поліграф. центр “Київський університет”, 2001. – 853 с.

Додаткова література

- 16.Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент: навч. посіб./ [Бондар О. В.]. - 2-ге вид., прероб. та доп. - К.: ЦУЛ, 2012. - 388 с.
- 17.Вища освіта в Україні і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2004. – 384 с.

18. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. - 4-те вид., стереотип. - К.: Академвидав, 2012. - 616 с.
19. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. –К.: Магнолія плюс – Львів: Новий світ-2000, 2003. – 336 с.
20. Ділові ігри, виробничі ситуації з курсу «Теорія менеджменту» для студентів спеціальності 7.050201 усіх форм навчання / Укладачі С.У.Олійник, С.К.Потьомкін, Т.С.Шапошнікова. – Харків: Видавництво ХДЕУ, 2003. – 80 с.
21. Дудар Т. Г., Волошин Р. В., Дудар В. Т. Менеджмент: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 336 с.
22. Єльнікова Г.В. Методика викладання економічних дисциплін. Управління трудовими ресурсами / Навчальний посібник. – К.: Міленіум. – 2003. – 104 с.
23. Казанцев А.К., Подлесных В.И., Серова Л.С. Практический менеджмент: в деловых играх, хозяйственных ситуациях, задачах и тестах: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 367 с.
24. Кларин М.В. Корпоративный тренинг от А до Я: Научно-практическое пособие. – 2-е издание, исправленное и дополненное. – М.: Дело, 2002. – 224 с.
25. Кузьмін О. Є., Гладун Т. М. Менеджмент: 1001 тест: збірник тестових завдань. - Л.: Львівська політехніка, 2012. - 284 с.
26. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005. - 486 с.
27. Менеджмент: навч. посіб./ [За ред. С. І. Михайлова]. - 2-ге вид., випр. та доп. - К.: ЦУЛ, 2012. - 536 с.
28. Методика викладання економіки: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Під науковим керівництвом Л.М.Грущенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 260 с.
29. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч.посібн. - 5-те вид., доп. і пер. - К., 2007. - 656 с.
30. Нісімчук А. С. Педагогіка: Підруч. - К.: Атіка, 2007. - 344 с.
31. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту: практикум: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 581 с.
32. Пальчевський С. С. Педагогіка: навч. посіб./ Пальчевський С. С. - 2-е вид. - К.: Каравела, 2008. - 496 с.
33. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб./ Курлянд З.Н., Хмельюк Р.І., Семенова А.В. та ін. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2005. - 399 с.
34. Педагогіка: Хрестоматія/ Уклад. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання-Прес, 2006. - 700 с.
35. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. – 256 с.
36. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
37. Современные тренинговые технологии обучения ведению бизнеса: Учебно-методическое пособие: В 6 книгах. – Кн.1. Технология подготовки и

- проведения тренингов / А.Ф. Павленко, С.В. Степаненко, Г.А. Швиданенко и др. – К.: КНЕУ, 2001. – 121 с.
38. Уорд Майкл. 50 методик менеджмента: Перевод с английского. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 200 с.
39. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник. - 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Академвидав, 2007. - 560 с.
40. Хміль Ф. І. Практикум з менеджменту організацій: навч. посіб./ [Хміль Ф. І.]. - Л.: Магнолія 2006, 2012. - 333 с.
41. Хуторской А.Е. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. – СПб.: Питер, 2004. – 541 с.